

Mallar till
God lärmiljö för alla
- konsten att hantera
övergångar i skolan

Översikt av mallar

Samtliga mallar finns på www.liber.se i anslutning till boken.

- MALL 1 Terminsplanering
- MALL 2 Veckoplanering 1
- MALL 3 Veckoplanering 2
- MALL 4 Kartläggning för de kritiska stadieövergångarna
- MALL 5 Kartläggning av krav i lärmiljön inför stadieövergång
- MALL 6 Kartläggning för att främja stadieövergångar 1
- MALL 7 Kartläggning för att främja stadieövergångar 2
- MALL 8 Planera för stadieövergångar
- MALL 9 Checklista för stadieövergångar
- MALL 10 Kartläggning av schema
- MALL 11 Elevplanering 1
- MALL 12 Elevplanering 2
- MALL 13 Elevplanering 3
- MALL 14 Kartläggning av övergångar i lektionen
- MALL 15 Kartläggning för trygga platser
- MALL 16 Så här vill jag ha det på rasten
- MALL 17 Kartläggning av övergångar till lunch
- MALL 18 Kartläggning för fritidsverksamheten
- MALL 19 Kom ihåg!
- MALL 20 Problemlösningsmodell
- MALL 21 Planera för insatser
- MALL 22 Så här tycker jag att det har fungerat vid stadieövergången

Veckoplanering 1

Läxor denna vecka

Lämnas in

Prov denna vecka

Genomförs

När?	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Vad?					
Göra?					
Fritid					

När?	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Vad?					
Göra?					
Fritid					

Kartläggning för de kritiska stadieövergångarna

FÖRSKOLA TILL FÖRSKOLEKLASS

Vilka skillnader och likheter uppfattar ni finns i övergången mellan förskola och skola?

- På vilket sätt kan man använda likheterna för att stärka övergången?

- Vilka skillnader kan utgöra hinder för övergångarna och hur kan dessa förebyggas?

Använd kartläggningen för att upprätta en plan för övergången förskola till förskoleklass.

FÖRSKOLEKLASS TILL ÅRSKURS 1

Vilka skillnader och likheter uppfattar ni finns i övergången förskoleklass till årskurs 1?

- På vilket sätt kan man använda likheterna för att stärka övergången?
- Vilka skillnader kan utgöra hinder för övergångarna och hur kan dessa förebyggas?

Exempel att reflektera över:

- Gemensamma rutiner

- Lärverktyg och stödstrukturer
- Ämnesområden
- Samarbetet mellan skola och fritids
- Samarbete med vårdnadshavare
- När behöver elevgruppen mer och mindre resurser?
- Hur startar vi höstterminen med en ny elevgrupp på bästa sätt?

ÅRSKURS 3 TILL 4

Vilka skillnader och likheter uppfattar ni finns i övergången förskoleklass till årskurs 4?

- På vilket sätt kan man använda likheterna för att stärka övergången?
- Vilka skillnader kan utgöra hinder för övergångarna och hur kan dessa förebyggas?

Exempel att reflektera över:

- Gemensamma rutiner
- Lärverktyg och stödstrukturer
- Ämnesområden

- Samarbete mellan olika lärare kring gemensamma elever
- Samarbetet mellan skola och fritids
- Samarbete med vårdnadshavare
- Överlämning av NP, ÅP och IUP samt annan dokumentation
- När behöver elevgruppen mer och mindre resurser?
- Hur startar vi höstterminen med en ny elevgrupp på bästa sätt?

ÅRSKURS 6 TILL 7

Vilka skillnader och likheter uppfattar ni finns i övergången förskoleklass till årskurs 7?

- På vilket sätt kan man använda likheterna för att stärka övergången?
- Vilka skillnader kan utgöra hinder för övergångarna och hur kan dessa förebyggas?

Exempel att reflektera över:

- Gemensamma rutiner
- Lärverktyg och stödstrukturer
- Ämnesområden

- Samarbete mellan olika lärare kring gemensamma elever
- Samarbetet mellan skola och fritids
- Samarbete med vårdnadshavare
- Överlämning av NP, ÅP och IUP samt annan dokumentation
- När behöver elevgruppen mer och mindre resurser?
- Hur startar vi höstterminen med en ny elevgrupp på bästa sätt?

Kartläggning av krav i lärmiljön inför stadieövergång

I vilken utsträckning förväntas eleverna:

	Inte alls	Lite	Inte säker	Till viss del	Mycket
Möta olika lärare					
Växla mellan klassrum					
Ha självständighet i förflyttningar					
Ha självständighet vid läxor					
Ta ansvar för att ta med skolmaterial till och från lektioner					
Ta ansvar för att förbereda sig inför prov och redovisning					
Klara raster självständigt					
Ta ansvar för att passa tider					
Hitta i skolans lokaler					
Kunna sitta fritt i klassrum					
Kunna sitta fritt under lunch					
Kunna läsa schemat					
Ta ansvar för oplanerade fria stunder som uppstår, t.ex. inställd lektion					
Planera självständiga arbeten					

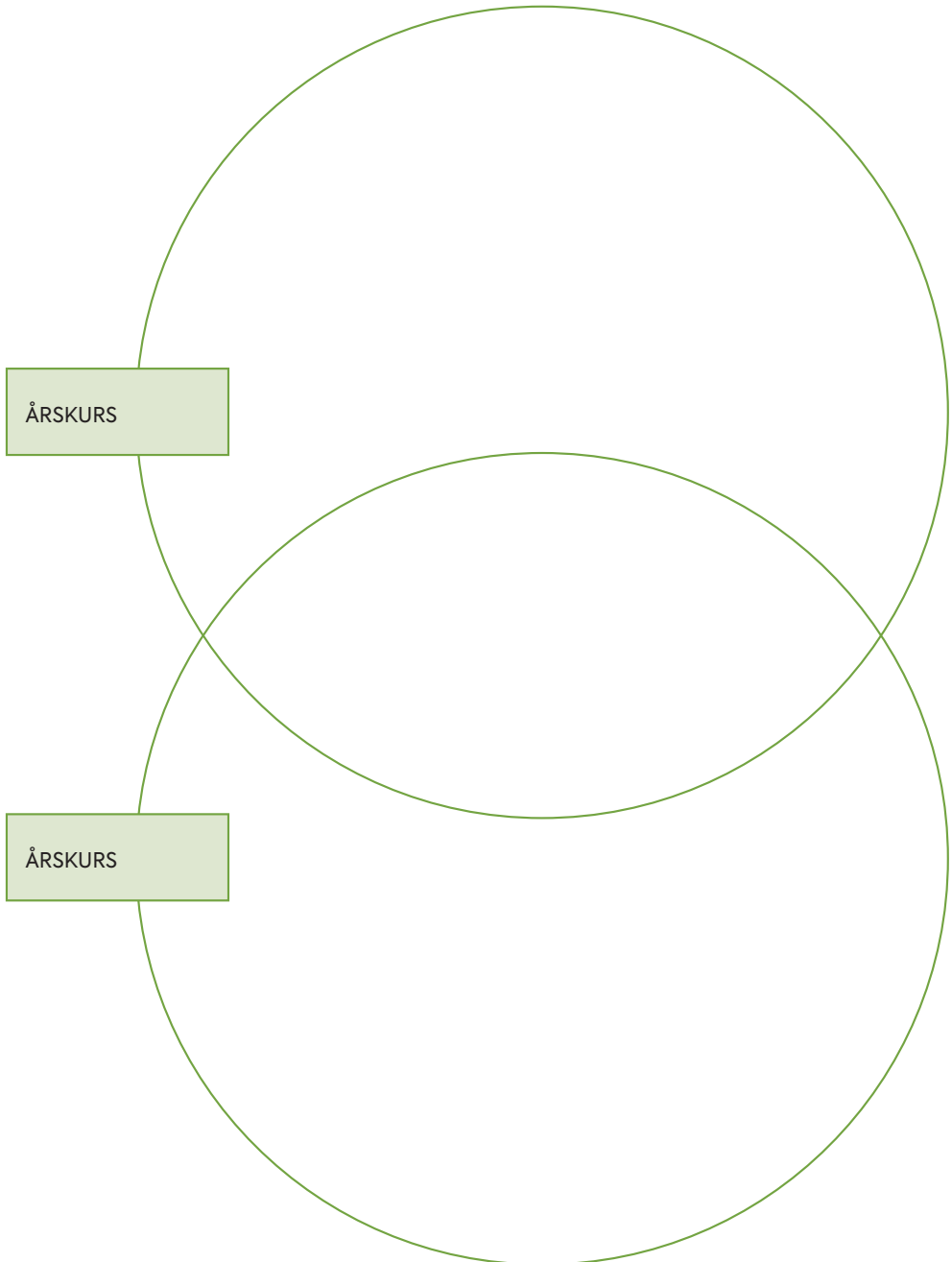
Kartläggning för att främja stadieövergångar 1

UNDERVISNINGSSITUATIONER	Avlämnande pedagoger	Mottagande pedagoger
Undervisning sker övervägande del i hemklassrum		
Undervisning sker övervägande del i ämnesklassrum		
En utsedd mentor har övergripande ansvar för elevens skolgång		
Elever ansvarar i hög grad själva för att hålla reda på läromedel		
Elever ansvarar i hög grad själva för att hålla reda på när det är läxor		
Det ställs krav på elever att fokusera under längre perioder (t.ex. genomgångar på runt 15 minuter)		
Det ställs krav på elever att de ska kunna sitta stilla under perioder (20 minuter eller mer)		
Elever förflyttar sig i hög grad mellan flera klassrum per dag		
Elever byter lärare flera gånger per dag (minst 3-4 ggr eller fler)		
Elever byter grupptillhörighet vid vissa lektioner varje dag		
Elever ansvarar i hög utsträckning för rast-aktiviteter själva		
Elever förvarar sina skolsaker i ett skåp		
Elever ansvarar för att ta med sig penna, sudd, rätt böcker till enskilda lektioner		
Elever förväntas kunna passa tider för det som står angivet i schemat		
Elever förväntas kunna följa klasschemat		
Elever förväntas kunna hitta i skolans lokaler		
Elever förväntas kunna göra egna val, exempelvis välja arbetsområde i ett ämne, eller inför rast eller grupparbeten		
Elever förväntas kunna sitta "fritt" i matsalen		
Elever förväntas kunna sitta "fritt" i klassrum		

Kartläggning för att främja stadieövergångar 2

Kartlägg för skillnader och likheter för att främja positiva övergångar.

Planera för stadiövergångar

Från ord till handling

Prioritet 1 = viktigast	Vad? Prioriterad undervisnings-situation	Hur förändra?	När ska det vara gjort?	Vem/vilka är ansvariga?	När, var och vilka följer upp arbetet?	Uppföljning - Hur går det?
1						
2						
3						
4						

Kartläggning av schema

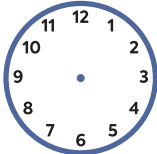
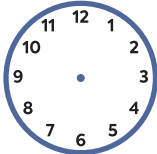
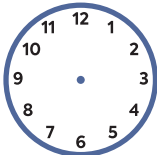
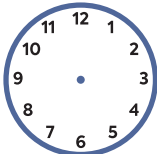
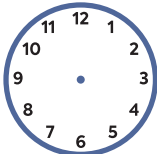
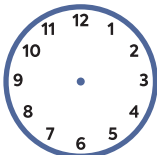
Kartlägningsfrågor	Möjliga utmaningar	Lokala utmaningar	Övriga noteringar
LEKTIONER			
Uppstår övergångar mellan lektioner?	Färgkoda de olika ämnespositionerna på schemat. Detta ger en överblick av antalet övergångar.		
RASTER			
Finns det schema-lagda raster för elever och lärare?	För att skapa en förutsägbarhet och säkerställa att både elever och skolpersonal får sin rast finns det en vinst med att planera in raster redan från början.		
STÄLLTID			
Finns det ställtid mellan lektioner för elever och lärare?	Är förflyttningar mellan lektioner inplanerade? Finns lektioner som behöver extra ställtid?		
LUNCHSITUATIONEN			
Hinner alla elever och vuxna äta?	Vilka elever ska äta när? Och varför?		
LOKALTILLGÅNG			
Har vi tänkt på all undervisning som bedrivs i skolans lokaler, till exempel modersmålsundervisning?	Har vi planerat för lokaltillgång vid olika elevaktiviteter, t.ex. mellanmål och modersmål?		
PLANERINGSTID			
Finns och fungerar den planeringstid som behövs för kollegiala samtal och enskild planering?	Är den schemamässigt lagd så att det fungerar för både lärare och elever?		

Elevplanering 1

PLANERING FÖR VECKA: _____

Att göra	Gjort
Mina val	Gjort

Elevplanering 2

När? 	Vad? 	Klar! 	Med vem? 	Var?
				
				
				
				
				
				

Elevplanering 3

Du kan själv välja i vilken ordning du vill göra dina arbetsuppgifter!
Lycka till!

Att göra	Gjort
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	

När du är klar kan du välja på	
1	
2	
3	
4	
5	

Kartläggning av övergångar i lektionen

Antal moment	Aktivitet	Antal övergångar
1		1
2		2
3		3
4		4
5		5
6		6
7		7
8		8
9		9
10		10
		11

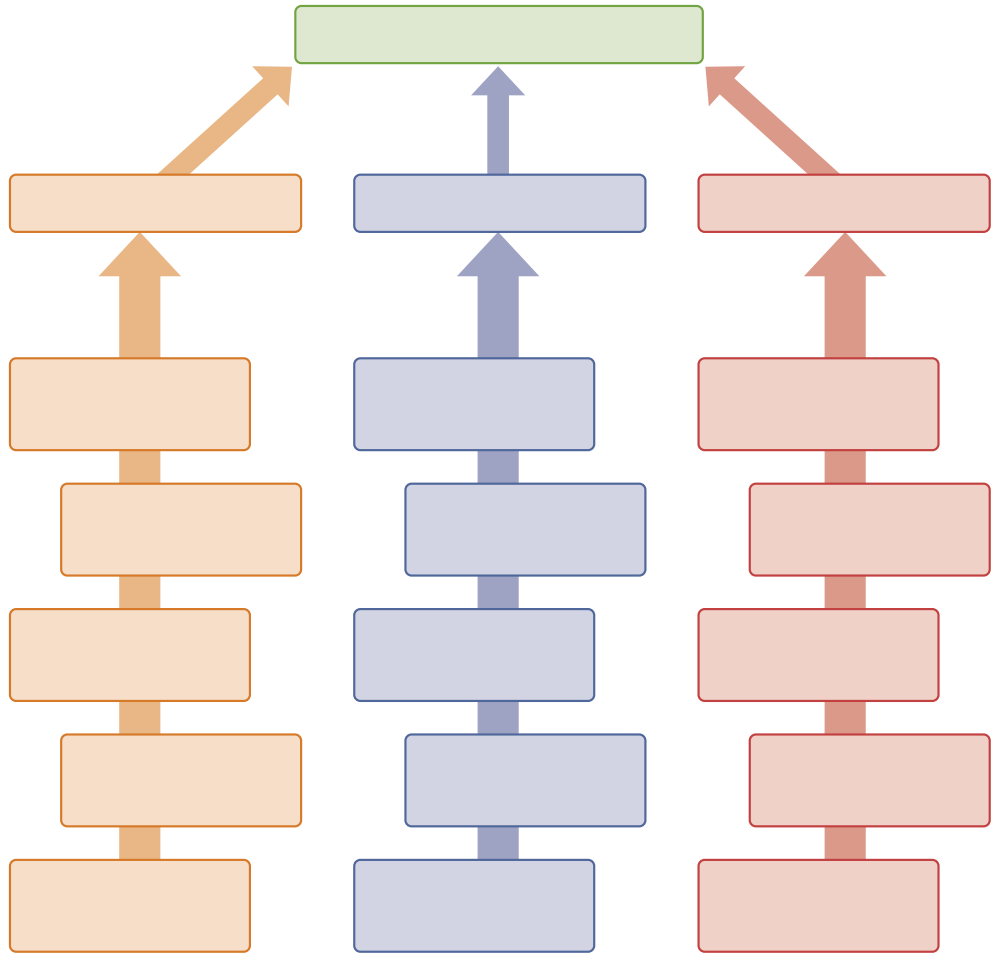

Så här vill jag ha det på rasten

Välj en rast att kartlägga.

PÅSTÅENDEN	Inte alls	Lite	Inte säker	Till viss del	Mycket
Jag tycker att det är skönt att vara ensam på rasten					
Jag vill ha hjälp att reda ut konflikter på rasten					
Jag vill ha extra förklaring av regler för rastaktiviteterna, innan jag deltar i aktiviteten					
Jag vet vilka rastaktiviteter det finns att välja på <i>innan</i> rast					
Jag vill ha hjälp att välja rastaktivitet					
Jag vill ha hjälp att välja rastaktivitet innan rasten börjar					
Jag vet vad jag kan göra på rasten om jag inte deltar i en styrd rastaktivitet					
Jag vet vart jag ska gå för att delta i rastaktiviteterna					
Jag vet med vem/vilka jag ska vara på rasten					
Jag vill ha hjälp att veta med vem/vilka jag ska vara på rasten					
Jag vet hur lång tid rasten håller på					
Jag vill ha en påminnelse så att jag vet när jag ska avsluta rastaktiviteten för att komma i tid till lektionen					
Jag vet när jag ska avsluta rastaktiviteten för att komma i tid till lektionen					
Jag vet varför jag har rast					
Jag kan reglerna som gäller för aktiviteter som finns på rasten					
Jag vet vem/vilka jag kan kontakta om jag behöver fråga om något under rasten					
Jag vet vad jag ska göra efter rasten, när vi kommer in					

Kartläggning av övergångar till lunch

Kartläggning av fritidsverksamheten

KARTLÄGGNINGSFRÅGOR		EGNA NOTERINGAR
Varför?	Varför har vi våra rutiner?	
Vilka?	Vilka rutiner har vi?	
	Lever vi våra rutiner i fritids vardag?	
	Vilka aktiviteter kräver mer och mindre personal?	
	Vilka lokaler har vi att tillgå olika tider?	
	Var leker barnen?	
Var?	Var behöver barnen mest stöd?	
	Vad leker barnen?	
Vad?	Vilken tid har vi olika antal personal?	
När?	När behöver barnen mest stöd?	
	När behöver vi ha fria aktiviteter?	
	När kan vi ha styrda aktiviteter?	
	När hämtar flest föräldrar?	
	Hur använder barnen lokalerna på fritids?	
Hur?	Hur vet barnen vad som händer på fritids?	
	Hur vet personalen var de ska vara på fritids?	
	Har vi en samsyn om vad som är skoltidens material och utrustning och vad som är fritids material och utrustning?	
Samsyn	Har vi en samsyn om vilka lokaler vi har att tillgå under fritidstiden?	
	Har vi en samsyn om fritids rutiner och hur de kommuniceras till eleverna?	

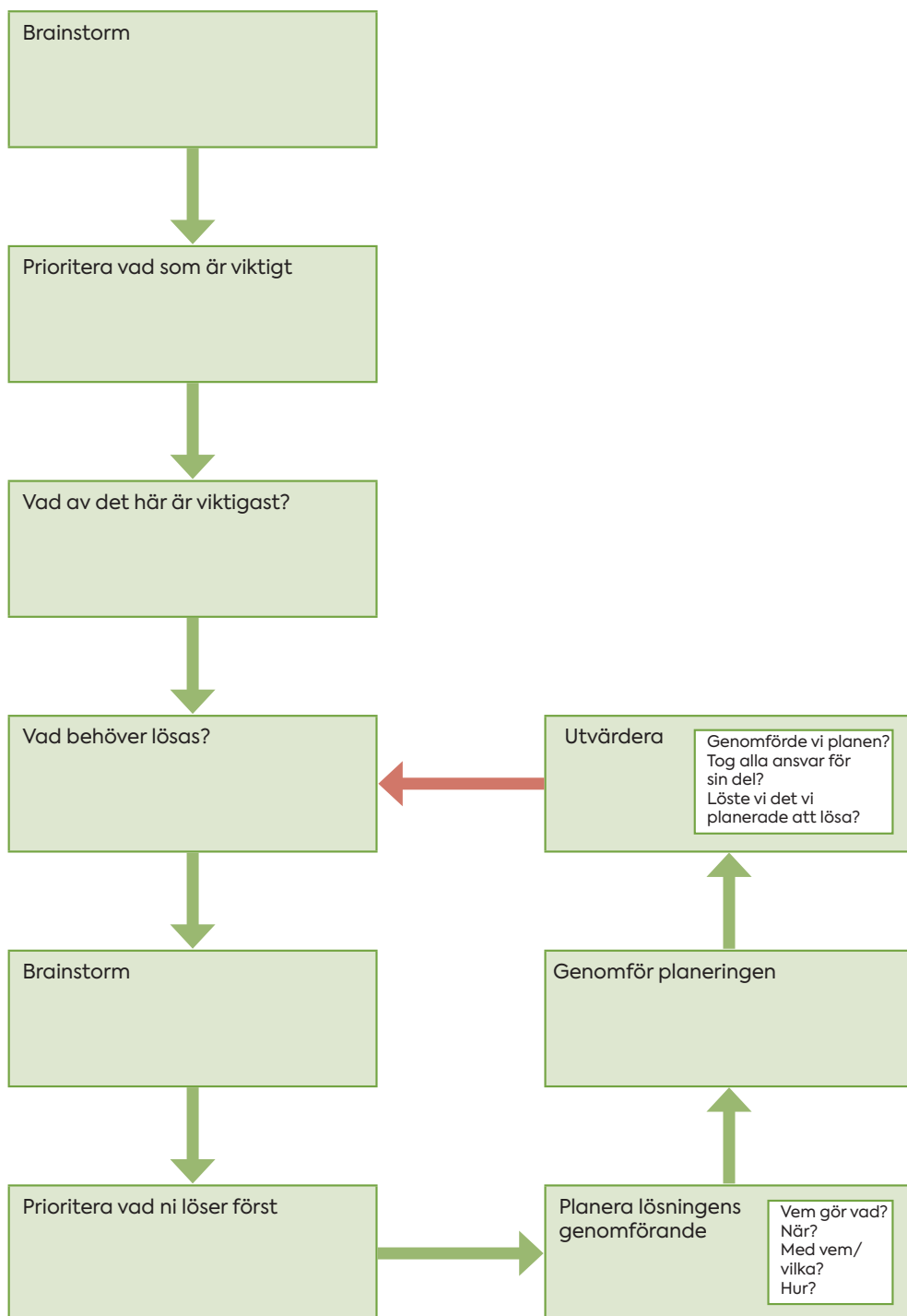
Kom ihåg!

FÖRE SKOLAN	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

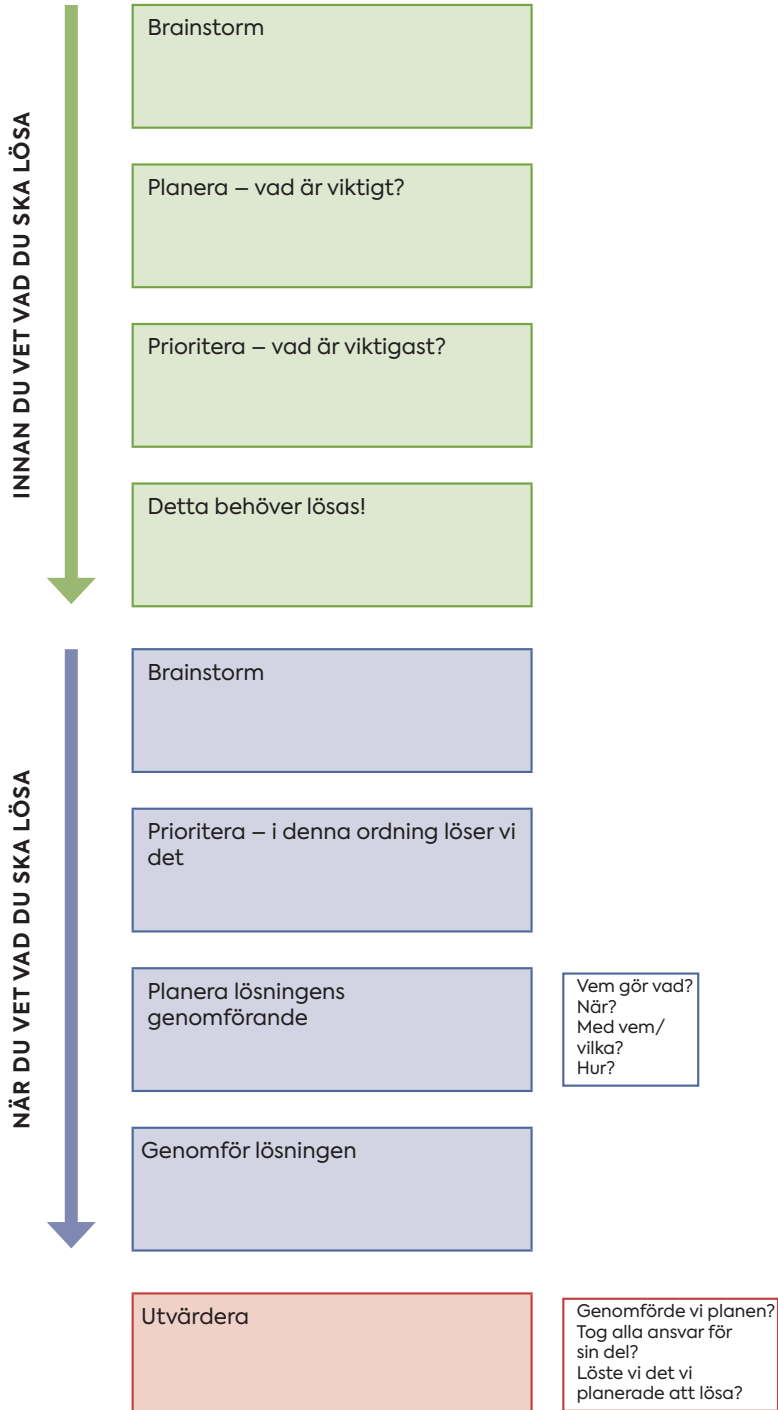
EFTER SKOLAN	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

MÅNDAG	TISDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG

Problemlösningmodell

Planera för insatser

Så här tycker jag att det har fungerat vid stadieövergången

			Kommentarer
Jag tycker det är lätt att ha olika lärare i olika ämnen på min skola			
Jag tycker det är lätt att växla mellan olika klassrum			
Jag tycker det är lätt att hitta till olika klassrum på skolan			
Jag tycker det är lätt att göra läxorna själv utan stöd			
Jag tycker det är lätt att sitta bredvid vem som helst på lektion			
Jag tycker det är lätt att sitta bredvid vem som helst på lunchen			
Jag tycker det är lätt att hitta till matsalen			
Jag tycker det är lätt att hitta till toaletterna			
Jag tycker det är lätt att hitta till fritids/klubben			
Jag tycker det är lätt att passa tider till lektioner i skolan			
Jag tycker det är lätt att planera läxarbete			
Jag tycker det är lätt att hålla reda vad vi arbetar med inom olika skolämnen			
Jag tycker det är lätt att förstå skolans schema			
Jag tycker det är lätt att följa skolans schema så att jag kommer till rätt lektion i tid			
Jag tycker det är lätt att veta regler som gäller i skolan			
Jag tycker det är lätt att genomföra uppgifter under lektionstid			
Jag tycker det är tydligt när vi får läxor i skolan			
Jag tycker det är lätt att veta vilka läxor som ska göras hemma			
Jag tycker det är lätt att veta när läxorna ska lämnas in			
Jag tycker det är lätt att bli klar med uppgifter under en lektion			
Jag tycker det är lätt att veta i vilken ordning jag ska göra mina uppgifter			
Jag tycker det är lätt att fråga andra om jag får vara med och leka			
Jag tycker det är lätt att fråga en vuxen när jag inte förstår			
Jag tycker det är lätt att hitta på egna lekar på rasterna			
Jag tycker det är lätt att göra något annat än det som var planerat från början			
Jag tycker det är lätt att förbereda mig inför prov och redovisningar			
Jag tycker det är lätt att få med mig skolmaterial hem och tillbaka till skolan			
Jag tycker det är lätt att veta hur lång rasten är			